

**มาตรการขับเคลื่อนตัวชี้วัดที่ 3.15 ร้อยละโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ผ่านเกณฑ์มาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน ฉบับ พ.ศ.2563
สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (รอบ 5 เดือนแรก)**

มาตรการ	PIRAB	เหตุผลประกอบในการกำหนดมาตรการ	ประเด็นความรู้ที่ให้ผู้รับบริการ
1. ส่งเสริมการเข้าถึงบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน	P: Partner, B: Build Capacity	วัยรุ่นและเยาวชนเป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งต้องได้รับการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมกับช่วงวัย การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยง และการสร้างเสริมทักษะชีวิต จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าวัยรุ่นและเยาวชนบางส่วน ยังไม่สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพได้อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง เช่น การขาดความเข้าใจในสิทธิและช่องทางการเข้ารับบริการ ความไม่มั่นใจและความกลัวการถูกตีตรา ระบบบริการที่ยังไม่เอื้อต่อการเข้าถึงของวัยรุ่น ดังนั้น การส่งเสริมการเข้าถึงบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน โดยสถานบริการสุขภาพมีระบบการส่งเสริมให้วัยรุ่นมีความรู้ เกี่ยวกับสุขภาพของตนเอง และรู้ว่าควรไปใช้บริการสุขภาพที่ไหนและเมื่อใด รวมทั้ง การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการออกแบบและพัฒนาระบบบริการ จึงมีความจำเป็น เพื่อเป็นการสื่อสารให้วัยรุ่นและเยาวชนได้รับรู้สิทธิและเข้าถึงบริการที่ตรงกับความต้องการ รวมทั้งเป็นการสร้างส่งเสริมความ	1. การส่งเสริมให้วัยรุ่นรับรู้สิทธิและเข้าถึงสิทธิบริการสุขภาพ 2. การส่งเสริมการเข้าถึงบริการสุขภาพสุขภาพที่เป็นมิตรผ่านช่องทางต่าง ๆ 3. การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชน 4. การใช้ Line OA Teen Club 5. การดูแลช่วยเหลือ และการส่งต่อวัยรุ่นและเยาวชนในการเข้าถึงบริการสุขภาพ

มาตรการ	PIRAB	เหตุผลประกอบในการกำหนดมาตรการ	ประเด็นความรู้ที่ให้ผู้รับบริการ
		รอบรู้ด้านสุขภาพให้กับวัยรุ่นและเยาวชนให้สามารถดูแลตนเองได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัย	
2. การพัฒนามาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน	P: Partner, I: Invest B: Build Capacity	สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน ฉบับ พ.ศ. 2563 ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลขององค์การอนามัยโลก (WHO) และกฎกระทรวงว่าด้วยการดำเนินงานของสถานบริการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2562 เพื่อยกระดับคุณภาพบริการให้ตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะของวัยรุ่นและเยาวชน โดยมาตรฐาน YFHS มุ่งเน้นให้สถานบริการจัดบริการที่มีคุณภาพ เป็นมิตร และเข้าถึงได้ พร้อมทั้งจัดทำแบบประเมินตนเองของสถานบริการ โดยเน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและประเมินคุณภาพบริการอย่างต่อเนื่อง ทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ยังพบปัญหาความเข้าใจที่ไม่ตรงกันในบางรายละเอียดของเกณฑ์มาตรฐาน ระหว่างผู้ปฏิบัติงานและผู้ประเมิน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ดังนั้น การพัฒนามาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน เพื่อให้มาตรฐานมีความชัดเจน ครอบคลุม ทันสมัย และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและแนวทางขององค์การอนามัยโลก (WHO)	1. มาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน ฉบับ พ.ศ. 2563 2. Global standards for quality health care services for adolescents

มาตรการ	PIRAB	เหตุผลประกอบในการกำหนดมาตรการ	ประเด็นความรู้ที่ให้ผู้รับบริการ
		สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและประเมินคุณภาพบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยยกระดับคุณภาพการให้บริการของสถานบริการสาธารณสุขให้มีความเข้มแข็ง ยั่งยืน และเป็นรูปธรรมมากขึ้น ส่งเสริมให้วัยรุ่นและเยาวชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเท่าเทียม ตอบสนองต่อสิทธิในการเข้าถึงบริการสุขภาพของวัยรุ่นและเยาวชน	
3. การพัฒนาศักยภาพผู้รับผิดชอบการจัดบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน	P: Partner, I: Invest, B: Build Capacity	การพัฒนาศักยภาพผู้รับผิดชอบการจัดบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน ให้มีองค์ความรู้การดำเนินงานการพัฒนาสุขภาพวัยรุ่นแบบองค์รวม ทักษะคติ และทักษะที่จำเป็นในการเป็นพี่เลี้ยงการดำเนินงานในระดับพื้นที่ การพัฒนาศักยภาพผู้ให้บริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชนมีองค์ความรู้การดำเนินงานการพัฒนาสุขภาพวัยรุ่นแบบองค์รวมและทักษะคติในการจัดบริการสำหรับวัยรุ่น เพื่อให้วัยรุ่นและเยาวชนเข้าถึงและใช้บริการสุขภาพที่เป็นมิตร ครอบคลุมวัยรุ่นทุกกลุ่มทุกพื้นที่และตอบสนองต่อสิทธิในการเข้าถึงบริการอย่างเท่าเทียมกัน การพัฒนาศักยภาพกระบวนการในการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพทางเพศและทักษะชีวิตด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่น เพื่อให้วัยรุ่นและเยาวชนสามารถคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหา สามารถปรับตัวการป้องกันตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ จัดการกับชีวิตตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องมีการสร้างความรอบรู้และทักษะ	1. หลักสูตรพัฒนาศักยภาพผู้ให้บริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน 2. หลักสูตรพัฒนาศักยภาพผู้ให้บริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชนในการให้บริการสุขภาพออนไลน์ 3. ทักษะผู้ให้บริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน

มาตรการ	PIRAB	เหตุผลประกอบในการกำหนดมาตรการ	ประเด็นความรู้ที่ให้ผู้รับบริการ
		ชีวิต การสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม โดยเฉพาะด้านสุขภาพทางเพศ และอนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชนให้มีพฤติกรรมทางเพศที่พึงประสงค์ ควบคู่ไปกับการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมี วิจารณญาณคือเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ จำเป็นในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ เพิ่มสมรรถนะในการ ให้บริการและบริหารจัดการตามบทบาทหน้าที่ รวมทั้งส่งเสริม ทักษะที่ที่เหมาะสม เพื่อให้บุคลากรสามารถพัฒนางานได้อย่าง ต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานขององค์กร.	
4. ส่งเสริม สนับสนุนและประสานความร่วมมือให้เกิดการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัดบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน	P: Partner, I: Invest, A: Advocate	การขับเคลื่อนบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชนให้ เกิดประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนต้องอาศัยความร่วมมือและการมี ส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สถานศึกษา ชุมชน วัยรุ่นและเยาวชน เพื่อให้การ ดำเนินงานสอดคล้องกับหลักการตามพระราชบัญญัติการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 และประเด็นการ พัฒนาที่ ๓ เรื่อง การพัฒนาระบบบริการสุขภาพทางเพศและ อนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพและเป็นมิตร ที่เน้นการสร้าง ระบบบริการที่มีคุณภาพ เข้าถึงได้ เป็นมิตร และเคารพสิทธิของ วัยรุ่นและเยาวชน การส่งเสริม สนับสนุนและประสานความร่วมมือให้เกิดการมีส่วน ร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัดบริการสุขภาพที่เป็น	1. พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 2. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564 3. กฎกระทรวง ภายใต้พระราชบัญญัติ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 4. ประกาศกระทรวง ภายใต้ พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 5. แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

มาตรการ	PIRAB	เหตุผลประกอบในการกำหนดมาตรการ	ประเด็นความรู้ที่ให้ผู้รับบริการ
		มิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน จะเป็นการบูรณาการเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ให้เกิดเอกภาพในการดำเนินงาน รวมทั้งเกิดการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพและลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน	ระดับชาติพ.ศ. 2560 – 2570 ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 6. มาตรฐานการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับอำเภอ 7. มาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน ฉบับ พ.ศ. 2563 8. แนวทางปฏิบัติการขับเคลื่อนกลไกการดูแล ช่วยเหลือวัยรุ่น ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559
5. กำกับ ติดตามการขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัดบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน	A: Advocate R: Regulate and Legislate	การขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัดบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชนภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับชาติพ.ศ. 2560 – 2570 ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ เรื่อง การพัฒนาระบบบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพและเป็นมิตร เพื่อให้การดำเนินงานด้านบริการสุขภาพวัยรุ่นเป็นไปตาม	1. มาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน ฉบับ พ.ศ. 2563 2. พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 3. ประกาศกระทรวงภายใต้พระราชบัญญัติ

มาตรการ	PIRAB	เหตุผลประกอบในการกำหนดมาตรการ	ประเด็นความรู้ที่ให้ผู้รับบริการ
		กรอบกฎหมายและนโยบายระดับชาติ เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานและภาคีเครือข่ายอย่างเป็นระบบ มีการติดตามประเมินผลที่ต่อเนื่อง และสามารถสะท้อนคุณภาพการให้บริการและผลลัพธ์ต่อกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นการกำกับติดตามการดำเนินงานของหน่วยบริการสาธารณสุขให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ ซึ่งมีกลไกในระดับชาติและระดับพื้นที่ ได้แก่ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ คณะอนุกรรมการระดับจังหวัด คณะทำงานการพัฒนาระบบบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพและเป็นมิตร และมีผู้ประเมินตามมาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชนในระดับจังหวัด เขตและส่วนกลาง	การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 4. แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับชาติพ.ศ. 2560 – 2570 ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 5. คู่มือฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจังหวัดและกรุงเทพมหานคร 6. แนวทางปฏิบัติการขับเคลื่อนกลไกการดูแล ช่วยเหลือวัยรุ่น ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559